

PITAKONO DOPO LETA EBETE HIBIMA: MIDIPA:TAMO ODODIYA:

¹ Na ba: Pitatela, Ya:su Kelisote ebenu sose tupuimima: hiya:hiya: hopamo doelamiya:, ba:bi okopi ipuwalo na ba: etala.

Godote ebenu tawakalubima: keda:hanama: pui ka:ka:lamiholiya:, ibi ipuwalo komo la: Yudiya hopone hiya:hiya: hopamo ikuliti ba:bo da:nemedehonama, ba:ma ka:na komo la: Pontase hopolo, komo Galesiya hopolo, komo Ka:padosiya hopolo, komo A:isiya hopolo, ba:gala komo Bitiniya hopolo, la:le ba:moi hiya:hiya: hopolo bemedehonamata, nale ba:moe leta la: hiliyonomatamo ba:bema: poememo.

² Ba: hibila, ya:lo tetelo Nabiwi Godote la: a:ka:lamiya:ta la:le ebenu Gobogoboenu heloamo ebenu talona tawakalubima: keda:hanama:, iyo, ebete ubi bihatiya: Ya:su Kelisokono hawa:mo la:enu tepo ipuwoenu dalowa: ukulalelamete, la:le ebetamo hibilo kopapamila:halenama:.

Wadiyala Godokono malemale komo ba:gala hete komote la:godolo konomamo na:pola:namenana:.

*Hibima: Midipa:te Hido Ka:ka: Haba Lawema:
Ya:sukunu Pe Tete Da:latimina*

³ Wadiyala a kalakala tabo aenu Kodawa Ya:su Kelisokono Nabiwitamo kadipatema:nema:, mabu ebe ba: hibi Godola. Numa:la:, ebete ebenu konomo malemale ba:ma ka:na hawakalimiya:,

ebete Ya:su Kelisoko hoe ipuwane ka:ka:mo dadi-patiya: ba:be komodo uli ka:ka: atamo ikaa:miya: Ba:be mabuma: ale ebene pe komoma: uliholo kalakalago ebe belatiminama;

⁴ mabu ba:ba tetelo Godote ebene gugudi mabuma: da:hiduilamiya: ale ba:bi hidohido ilina hibilo kuwatema:nema:. Ba:bi hidohido ilinate ebene Hunu Habalo ba pola:na emedena tetelo a:kawibohonamena: ba:gala a:kababalehonamena: ba:gala a:kakubakubahanamena:.

⁵ Ba: hibila, Godoko ubila ebete ba:moe hopoeni Kuititi Hegelalo ebene ka:ka: mula: komo la:tamo ikalame, ba:bema: ebete la:eno hibima: midi komodo ebene heloamo la: nitagua:midalenata.

⁶ Ba:moe mabuma: la: na:kalakalahanala:, iyo, hibila, ba:ma tetelo la:le komo hiya:hiya: temeteme ipuwalo ba emedena menemene iya:tawahanakomata, huiyatiya tete tatalila la:eno kalakala tete kopuluhukuma:ne.

⁷ Numa:la:, ba:moe hopolo iya:tawahapa:te golodo ilina koe ipuwamo dihatemena:, koete golodo ilinoeno dalowa: ba upula: iba:te ba:be ilinoeno hido a:la:mina komo ba:bo kumima:na:. Ba: ba:ba ka:na Godote la:eno hiya:hiya: temeteme ipuwalo ebene hido oko bowatina la:eno hibima: midi komo kulamelelamema:, da: hibila: o da: hibiha:. Ba:bema: numa:la:, hopo habanapa:te golodo ilina duminaka hidonomoma: ga:lanaka, mabu tete nanekelero ba:be hopo ilinoeno a:la:mina komote konomamo kitanama:ne. Huiyatiya kalakala konomola, la:eno hibima: midi komoeno

hido komote ba:bako golodo ilinoeno hido komo na:gogolona, mabu hibima: midi komote la:godolo emedena tetelo a:kawibonamene. Ba:be mabuma: wadiyala la: temeteme ipuwalo kodakodalo na:la:mota:hanala:, mabu Ya:su Kelisote gala da:kapemene, ebete la: ba pimililamehole la: pawagaminalete hunamo ba:bo kopewadiya:paa:latelema:na:ta.

⁸ La:le ebe dopamo kuminakuiha: ba:gala ba:ma tetelo la:eno baida:mo ebe kuminaha:, huiyatiya la:le ebe hibima: ba midina malemalelo ba:bo emalagidolonamata. Ba:be mabuma: la:eno temeteme koamo emalagidoleheno konomo kalakalate la:godolo bitana, ba:bako kalakala bada konomola:ka! Iyo, tawakaluba:te ba:bako kalakala tabamo hawakalimi modoboha!

⁹ Numa:la:, ba:be kalakalate la:godolo hibilo bitana, mabu la: iya:tawahala la:eno hibima: midi komodo la:le Godogodone ka:ka: mula: komo na:lawenamata.

¹⁰ Dopamo tetelo Godokono ukui hawakalim- ipa:te ba:moe ka:ka: mula: komoeno hibi komo kiya:tawahama: ebeno Bukoeno hiya:hiya: tabo komokomo beka:lamiholenakuya:, ba:bene iba:te ba:ma ka:na ga:lanakuya:, galane tetelo Godote ebeno ka:ka: mula: komo la: hibima: midipa:tamo malemalelo dito kikalamema:na:ta.

¹¹ Huiyatiya numa:la:, iba:te ba:moe eta komo nipo umiya:, Godokono ka:ka: mula: komote keba ka:na na:ka:pemene ba:gala kebako tetelo na:ka:puluhukumini. Ba:ba tetelo Kelisokono Gobogobote ebeno ka:ka: mula: komoeno pe tete iba:tamo hibilo kahawakalimiya:ha:, huiy-

atiya ebete ibi ipuwado ba:ma ka:na olamagi-nakui, Godokono Oemedawa Kelisote da:pemene, ebete dopamo koko temeteme uwatete, galane Godote ebene hido a:la:mina komamo ebe ba:bo kawagaminama:ne.

¹² Ba:gala ibino oko owati ipuwalo Godote ibi a:kiyalamiya:, iba:te kebe komokomo da:ga:lanakui ba:bi komate iba:tamo a:kikulihamena: huiyatiya galane tawakaluba:tamo kikulihoma:na:. Ba:bema: hibima: midipa:la:, la: ba: ba:bi tawakalubilata, iyo, la: tetelo komo Godokono okopa:te pikuliti Ya:sukunu Hido Tabo ebene Hunu Haboeno Talona Gobogoboeno heloamo la:tamo a:polamagiminakuya:. Ba: hibila, Hunu Haboeno nopopa:te ibino ubi konomamo miya:tena, la:le kebe ugumuili komo kuwatiyua:ma, iba:te ba:bi hidohido komo atumu kakiya:tawahama:.

Hibima: Midipa:te Godokono Talona Ipuwalo Emedeho Komo

¹³ Ba:bema: la:le Godokono hido oko kowatihonama: la:eno ukui na:hiduilama:la:. Ba:gala wadiyala la: Ya:su Kelisokono pe komoma: uliholo nemedehonala:, mabu ebete da:pehawakalamene ba:be hegelalo ebene ka:ka: mula: komo la:tamo malemalelo kopikalamema:na:ta.

¹⁴ Ba:gala dopamo tetelo la:le Godokono hibi komo iya:tawahaheno kebe komo kododilinakuima, la: ba:ma tetelo ebegodone ohobila:hate ba:bi kateneno ubi komokomo ododili komodo hibima: midiha:pimo gala akemedehonala:.

¹⁵ Huiyatiya la: Godotamo ba papamila:ha ebenu tutumu tabo hiliyonomo ipuwalo eta kapiya adikanaleheno, wadiyala la: la:eno hiliyonomo ododili komo ipuwalo talonama: neda:huya:la:. Iyo, la: da:ka:lamiya:la ba:be Kodawate talonama: keba ka:na keda:na la: ba: atumu ba:ba ka:na nemedehonala;

¹⁶ mabu ebete ebenu Bukalo a ba:ma ka:na iya:tua:mena, “La:eno ododili komo ipuwalo talonama: neda:hanala:, mabu na ba: Talonanomolo Emededawala.”

¹⁷ Numa:la:, Godote kapiya tuputupunomo gabodo hiliyonomo hopo habanapino komokomo kanagilamelelamema:ne, iyo, ebe ba: hido huiya ba:gala kuba huiya iba:tamo modobolo dikalamemene ba:be Kodawala, ba:gala hibila, la:le ebetamo da:toetoehonakoma ebe la:eno Nabiwima: ka:minakomata. Ba:be mabuma: wadiyala la: ba:moe hopolo kapelapimo ba emedehona, la:eno ododili ipuwalo ebe tolemelo ebe kapiyatamo na:papamila:hanakuya:la:,

¹⁸ mabu la: iya:tawahala la:eno hido huiyate ebegodone kopema:ne, ba:gala la:le dopamo iniwala:godone da:lawiya:ma ba:be emede komoeno ododili ipuwalo ebenu hibi ka:ka: komo nipo umiya:mata. Iyo, dopamo la:le ba:be pakala emede komamo da:papamila:hanamima Saitanakono du genamanapima: ba eda:hana, Godote la: malemalelatelelo ba:be du genama ipuwane ba:bo uluhukulateliya:ta. Ba:bema: numa:la:, ba:ba tetelo ebete la: ba:moe hopoen mana:mo kuwatiya:ha:,

¹⁹ huiyatiya ebete la: Kelisokono huiya konomo hawa:mo la: a:huiyaliya:ta. Iyo, eta kuba kapiyate

Kelisogodolo itanaheno, ebete hidonomo sipi-goe deha:poto huiyama: ba eda:na la:eno kuba ododili mabuma: ebeno ape hawa:goeno malemale ilinama: miditi Godotamo ba:bo ikamiya:

²⁰ Ba: hibila, ba:moe hopo ododihino dopamo Godote Kelisoko ya:lo a:ka:miya: la:eno ka:ka: komula:lendamema:, ba:bema: kalakala konomola, a tetelo ba:moe hopoeni kuititi tete ba tatali ebete hopo habanapa:tamo ba:bo pehawakaluya:

²¹ ba:bene ebete da:hoyia: ba:ba tetelo Godote hoe ipuwane ebe ba adipate ebena helonomo alago ebe ba:bo awagaminuya:. Ba:be mabuma: la:le Kelisoko ipuwado Godoko hibima: ba midina, ebegodone la:eno hidohido komo hibilo uwatema: ebena pe komo uliholo latiminamata.

²² Numa:la:, la: Godokono hibi komamo ba papamila:ha la:eno tepo ipuwa ukulaliya:mata la:le la:eno hibima: midipi ekaki malemalelo hibilo kemalagidolenama:. Ba:bema: wadiyala la: ipuwalo etate eta kemalagidolo, etate eta kemalagidolo, la: ba:ba ka:na ba ewagelena la:eno tepo ipuwono konomo malemala:mo komopi nemalagidolenala:

²³ Ba: hibila, dopamo la:eno nabi ba: puya:te ibino kadele teta:mo nikuliti da:neha:lahuya: ibi ba: ba:bi dubula, huiyatiya ba:ma tetelo la: ba: Ka:ka: Nabiwi Godokono gugudilata, iyo, la:le ebena wiboha: Ka:ka: Tabodo hawakalahaleta uliulinoma: eda:huya:mata.

²⁴ Ba:be mabuma: Godokono Bukalo tabote ba:ma ka:na itana,

“Tawakalubi hiliyonomo ba: hemo keba

ka:nala:ka: ba:ba ka:nala,
 ba:gala ibino awagaha komokomo
 ba: haiyaino titi huiyala.

Ka:lo dapepehuta ba:bi hemate dumutu hegelalo
 kowaiwaihoma:na;
 ba:gala ka:lo hido tita:gopi da:pola:na
 ba:bi haiyaa:te dumutu hopamo dito
 koma:tila:ma:na.

²⁵ Godokono Tabote huiyatiya
 emedena emedena tetelo bitanamene.”

Numa:la:, ba:moe tabo ba: komopa:te dopamo
 tetelo la:tamo dolamagimiya: ba:be Hido Tabola.

2

*Ya:suku Ba: Godokono Genamoeno Nakola
 Huiya Hototola*

¹ Ba:moe ba:be mabuma: la:godolo da:pola:na
 ba:bi hiya:hiya: kuba hiliyonomo tama:mo
 na:miya:ta:la:, ba:ma ka:na ha:da tabo
 akolamagiminakala:, ba:gala ma:lapila netewa
 komo na:miya:pala:la:, ba:gala komopino
 ilinama: akamaubahalenakala:, ba:gala
 tawakalubino mahilo kubahilame talonala.

² La: huiyatiya a:lia:li gugudimo ba eda:ha
 Godokono Gobogoboeno hido nono nihoma: la:
 la:eno ubi komo konomamo nihatenala:, iyo,
 ba: ba:ba ka:na la: la:eno ka:ka: mula: komo
 hibilo lawema: hibima: midi ipuwalo kapepe-
 homa:nemata.

³ Ba: hibila, dopamo tetelo la: Kodawoeno
 malemale totoma:namidate golanomoma: ba:bo
 ga:luya:mata.

4 Ba:bema: la:le Ko Ka:ka:dawa Ya:sutamo na:pelama:la:, ebe ba: tawakaluba:te kubama: ga:late tama:mo dihatiya: ba:be dawala, huiyatiya Godote ebe hidonomo nakola huiya hototoma: goelo ba:bo lawiya:.

5 Numa:la:, ebena ka:ka:te la: ipuwalo atumu ba:ka-itana, ba:bema: wadiyala la: pelamete la: ha:kiya la: Godotamo na:pikamehala:, la:le ebe adikumino genamoeno hidohido kehama: keda:hanama:. Ba:bene la: ba:be genama gulu ebe ba owatidolona ebena Gobogoboeno talona oko owati komodo malemale ilina ebetamo ikamehopima: beda:hanamata, ba:bema: la:le Ya:su Kelisoko ipuwado ebetamo dikamehonakoma, ebete kalakalago la:godone buwatanakomene.

6 Numa:la:, Godote ba:be komo hawakalimima: ebena Bukalo ba:ma ka:na goena,

“Na hidonomo nakola huiya abo lawete

Yelusalema ko habalo* detenamo
ba:be genamoeno hototoma: ko-
midima:nemo.

Ba:bema: kebe lumagiti ba:be dawa hibima:
da:midimini,
ebete emedena tetelo hilopo komo
a:kiya:tawanamene.”

7 Ba: hibila, la: puya:te Ya:suku hibima: da:midinama, la: iya:tawahala ebe ba: Godokono huiya konomo hototoma: eda:na. Huiyatiya

---

* 2:6: Buka ka:lamiholewawa, wadiyala ama: niya:tawa, Yelusalema haboeno eta mahilo ba: Sayonola.

numa:la:, komopa:te ebe hibima: kamidinaha:,
 ba:bema: Godokono Buka tabote ibino ubiha:
 komo hawakalimima: ba:ma ka:na goena,

“Genama etepa:te tama:mo dihati,
 ba:be hototote huiyatiya genamoeno helo
 mabuma: eda:na.”

⁸Ba:gala Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na
 itana,

“Ba:moe Kodawa ba: gabo tetelo ditana ba:be
 nakolala,
 tawakaluba:te ibino kuba ubi komago ba
 tolame
 ebegodolo nato nukamidahaletē
 ebe hunamo ba:bo konegudima:na.”

Ba:bema: hibila, iba:te Godokono tabo hibima:
 midiha: mabuma: nato ukamidahaletē ba:bo gu-
 dinaka, Godote ibi mabuma: ya:lo da:goiya: ba:ba
 ka:na.

⁹ Huiyatiya la: hibima: midipino komo
 hiya:nomola. La: ba: Godote ebeno ubilo
 duwatiya:la ba:bi tawakalubilata, ba:gala la: Ko
 Gawadubu Godoko adikumilo ebetamo malemale
 ilina dikamehonakoma, la: ba: ba:bi okopilata.
 Iyo, la: ba: ebetamo talona oko dowatinama
 ba:bi kapiyuimipilata, ba:gala la: ba: Godokono
 hiya:nomo tawakalubima: eda:hanamata. Ba:
 hibila, Godote la: du ipuwane a:ka:lamiya:ta,
 mabu ebe ubila la:le ebeno hidonomo alo ipuwalo

ba emedena ebenu hidohido ododili komokomo komopa:tamo kolamagiminakoma:

¹⁰ Ba:bema: kalakala konomola, la:le dopamo tetelo Godokono tawakalubima: keda:hanamiha: huiyatiya ka:lo la: ba: ebenu gugudilata, ba:gala dopamo la: ebenu malemale kiya:tawahuya:ha: huiyatiya ba:ma tetelo ebegodone a:lawiya:mata.

Godoko Hibima: Midipa:te Ba:moe Hopolo Kapelapima: Deda:hana Ba:be Komo

¹¹ Naenu hidohido mabuluba:la:, nale la: be-toelameholemata la: ba:moe hopolo ba emedehona kapelapima: neda:hanala:, mabu la: ba: Godokono Hunu Habanapilata. Ba:bema: la:enu kateneno ubi komamo akapapamila:hala:, mabu ba:bi kuba ubi komate la:enu gobogoboenoka:ka:go ba alaholoho la: kubahilamema: ewagelena.

¹² Ba:gala la:le hibima: midiha:pa:go ba emedena ibino holoholo hapulu hidohido komo kapiya nododilinakuya:la:, mabu ibi ipuwalo puya:te la: kubapima: da:ka:lamina, iba:te la:enu hidohido ododili komo ba ulamena la: mabuma: ukui hiya:ma: ba:bo komidilima:na:. Iyo, hibila, Godote hopo habanapino komo anagilamelelamema: da:pemene, ba:be Ko Hegelalo ba:bi atu tawakaluba:te la:enu hidohido ododili komoma: Godokono mahilo kadipatema:na:.

Gabomani Okopa:tamo Papamila:ha Komo

¹³⁻¹⁴ Ba:bema: Kodawa Ya:suku mabuma: la:le Loma habanapino Konomo Gawadubutamo na:papamila:hanala:, mabu hopo konomolo ebenu helote hibilo bitana. Ba:gala ebete komo hiliyonomo hiya:hiya: hopamo da:noelamiya:

ba:bi koko gawadubu ba:gala ibino komo gabomani okopi, wadiyala la: ibi hiliyonomatamo atumu na:kapapamila:halenakuya:la:. Ba:hibila, ba:bi dubagodolo helo bitana kuba ododilipa:tamo kuba huiya ba ikalame hidohido komo ododilipi hunamo kowadiya:paa:latelema:na:.

¹⁵ Ba:moe mabuma: Godokono ubi komo ba:ma ka:na bitana, keba tetelo ebena hibi komo iya:tawaha:pa:te la: kubapima:da:ka:lamimina:, la:le la:eno hidohido ododili komamo ibino daedae tabo ga:la komo ba:bo koduhilamema:nemata.

¹⁶ Ba:bema: la: Kelisoko ipuwalo tutupima:deda:hanama, la: hidamo! La: daedae ukuilo ba:ma ka:na akaga:lala:, “Kelisote aeno kuba huiya ya:lo uwatea:miya:, ba:bema: ale aeno kuba ubi komokomo gala da:kododilima:, Godogodone kuba huiya a:kalawa:ma:.” Ao, eba ka:naha:! Wadiyala la: huiyatiya la:eno ape Godotamo ikamehonomo nikamehuya:la:, la:le la:eno ododili ipuwalo ebena huiyaha: okopima:keda:hanama:.

¹⁷ Ba: ba:ba ka:na la:le komo hibima: midipi hiliyonomo malemalelo ba emalagidole Godoko kapiya na:tolemenala:. Ba:gala ba:moe hopo konomolo heloma: deda:na, ba:be Lomanapino Konomo Gawadubuino komoma: la:le la:eno tepo ipuwalo kuba tabo ga:laheno ebena tutumamo na:papamila:hanakuya:la:. Iyo, wadiyala la: ha:kiya la: hopamo ba miya:te, komo tawakalubi hiliyonomoeno komoma: la:eno tepo ipuwoeno ukuilo ibi hunamo na:wadiya:paa:latelenakuya:la:.

Oko Namutuluba:tamo Papamila:ha Komo

18 Ba:bema: koko oko dubate la: pui mana:mo duwatiya:la, wadiyala la:le ba:bi dubuino huiyaha: oko kowatihonama: la:eno tepo ipuwalo ibino komoma: kuba tabo ga:laheno iba:tamo oko helonomamo nowatinakuya:la: Iyo, oko namutulubi ipuwalo puya:te la: da:malemalelatelena, la:le hidohido oko ibi kapiyatamo owatihoheno, puya:te la: kiyahalamelolo la:tamo da:maubahalena, wadiyala la: ba:bako oko namutuluba:tamo atumu kalakalago na:papamila:halenakuya:la:.

19 Ba: hibila, ama: ba:ba ka:na ba ewagelena amia:no kuba ododiha: tetelo etate ama:tamo temeteme dikamemena:, Godote ba:be komo umiti ama:tamo kokalakalama:ne mabu ama: amia:no tepo kodakoduimilo ebenu ubi komamo na:papamiwatanata.

20 Huiyatiya ama: oko kubamo owati ipuwalo namutudawate hiya:hiya: temeteme ama:tamo dikamehomena:, ba:ba tetelo ama: amia:no tepo kodakoduimilo ko komoha:ma: da:goemena:, ba:be mabuma: Godote ama:tamo ba:ka:kalakalamene? Ao, ebenu kalakalate a:kitanamene mabu ama: ba: kuba okodawalata, huiyatiya keba tetelo ama: hido oko owati ipuwalo temeteme da:lawemena:, ba:ba tetelo ebenu kalakalate ama:tamo hibilo kitanama:ne.

Ya:suti Ebenu Hoe Ipuwalo Koko Temeteme Duwatiya:

21 Ba: hibila, Godote la: hibima: midipi a:ka:lamiya:ta, la:eno hibima: midi mabuma: ba:moe hopoenoo temeteme ipuwalo

kopola:nama:. Ba:bema: Kelisote la:eno ka:ka: komula:lendamema: ebena hoe ipuwalo koko temeteme keba ka:na kuwatiya:, Godoko ubila la: Kelisokono nato bobodo ebe hibilo kota:matanama:.

²² Iyo, numa:la:, Kelisote eta kuba kododiya:ha: ba:gala ebegodolo eta ha:da amiho komo puliyala.

²³ Ba:gala kubapa:te ebe diduduputimiya: ebete huiyatiya iba:tamo iduduputilame tabamo kahuiyuya:ha:, iyo, ebete iba:godone koko temeteme duwatiya:, ebete ibi kiyahalamelo iba:tamo kuba huiya ikalamema: kagoiya:ha:. Ba:ba tetelo ebete huiyatiya ebena hibima: midi komo Godotamo ihatiya: ebete ebena ka:ka: komula:mema:, mabu ebe iya:tawuya: galane ba:be Kodawate hiliyonomo tawakalubino komo tuputupunomo gabodo kanagilamelelamema:ne.

²⁴ Ba:bene Kelisote ha:kiya ebena apa:mo aeno kuba ododili komo uwatea:mete keha pihigamo ba:bo watuya:. Ebete ba:ba ka:na ododiya: mabu ebe ubila ale aeno kuba ododili ipuwalo ha:lahate ebena tuputupu emede ipuwalo kemedehonama:, iyo, ebete ebena temeteme uwate komodo la: a:hiduilamiya:ta.

²⁵ Ba:bema: numa:la:, dopamo tetelo la: hiya:hiya: dalatidiholiya:ma ba:bi sipi-goegoemo emedehonamimata, huiyatiya ka:lo Godote la: gala a:kamagaheliya:ta la:eno Hido Sipi-goegoe Ulamedawa kota:matanama:, ebe ba: la:eno tepo ipuwoeno Ukui Buiya:minaladawala.

3

*Hibima: Midipi Kamenakamena Ba:gala
Ibino Awi Iba:te Kapimilo Keba Ka:na
Na:kemedehonamena:*

¹ Ba:bema: kamenakamenala:, nale okopi ibino namutuluba:tamo papamila:hama: keba ka:na ka:kiyalamemo, wadiyala la: ba: atumu la:eno awa:tamo na:papamila:hanakuya:la:. Diyala, ibi ipuwalo komopa:te Ya:sukunu Hido Tabo hibima: kamidinaha:, huiyatiya la:le ebeno Hibi Taboeno eta komo iba:tamo ga:laheno, la:eno hidohido ododili komate ibi hibi gabo ba:bo kiya:tulamema:na: iba:te atumu hibima: midipima: keda:hama:.

² Ba:bema: la:eno ododili ipuwalo eta dalowa: ukui komote itanaheno, la:le Godoko la:eno ukui komamo dawagaminanama, wadiyala iba:te ba:bi netewa komo la:eno emede ipuwalo hidamo nulamenamena:.

³ Ba:gala wadiyala la: la:eno hunu tama hiduilamema: koamo akemalagidolonala:. Ba:ma ka:na la:eno hinibo hiduilame komo, ba:gala huiya kokonomo tulikahula pupuli komo, ba:gala ga:loeno nolenole pupuli komo, ba:gala hidohido kaliko pupuli komo, ba:bi komo hiliyonomo ba:koko komoha:.

⁴ Huiyatiya numa:la:, ko komo ba: tepo ipuwa hiduilame komola, mabu kebe kamenate ebeno tepo ipuwa da:hiduimimini, ba:be hido komote ebegodolo a:kawibamene, iyo, ba:bako hido tataba emede komote ebegodolo ba itana, Godote ba:be komo umiti hidonomoma: kogoema:ne.

5 Ba:bema: wadiyala la:le ya:lo tetelo tuputupulu demedehonama: ba:bi kamenakamenoeno emede komo nemalagidolala:. Iba:te Godoko hibima: ba midina ibino awa:tamo papamila:ha komodo ibi ha:kiya ibino tepo ipuwa hidohidonomoma: ba:bo midilinakuya;

6 iyo, ba: ba:ma ka:na Selate ebena awi A:ibalahamatamo hidonomamo papamiwatalo ebe ebena hido namutudawama: ka:minakui. Ba:bema: la:le Selako ba ibamitina la:eno awi tolelamehena iba:tamo hidohido komo dododilina:na, la:eno hibima: midi ipuwalo la: ba: ebena bohelemele gugudima: beda:hanamata.

7 Ba:gala hibima: midipi dubala:, la: atumu la:eno kamenakamenago tatabalo ba emedehona hido ukuia:go ibi nowalubilina:na, mabu la:eno helote ibino helo na:gogolona. Iyo, wadiyala la: la:eno tepo ipuwono ukuilo la: ha:kiya la: hopamo ba miya:te la:eno kamenakamena hunamo na:wadiya:paa:latelenakuya:na, mabu Godote tawakaluba:tamo malemalelo dikalamena iba:te ba:be wiboha: ka:ka: la:go kapimilo kolawema:na:. Ba: hibila, la: ba:ma ka:na dewagelema, Godote la:eno toetoe tabo ulihoma: eta komote gigiho a:kakalapilamene.

Hidohido Ododili Komokomo Mabuma: Temete Lawe Komo

8 Ba:bema: la: hibima: midipino emede komoma:, na Pitate kuititi tabo ba:ma ka:na goemo. Wadiyala la: hiliyonomate ukui kapiyama: eda:hate tatabalo nemedenala:, ba:ma ka:na awagaha komote la:tamo akapa:na, ba:gala la: hibima: midipi malemalelo ba emalagidolena,

ibino temeteme komoma: la:eno tepo ipuwa akakodakoduilama:la:

⁹ Ba:bene eta lumagiti ama:tamo kuba dododimini, ama: ebena kubama: akahuiyala:, ba:gala ebete ama:tamo mela tabo da:goemene, ama: ebena mela tabo huiyaheno huiyatiya ebe mabuma: Godoko na:kiyamiya: ebete ebe hidamo kowalubinama:. Ba: hibila, Godote ebena malemale ama: ipuwado hawakalimima: ama: ya:lo a:ka:miya:ta, mabu ba:be gabodo ebena hido owalubi komote ama:tamo atumu ba:kapenakomene.

¹⁰ Ba:moe ba:be mabuma: Godokono Bukalo tabote ba:ma ka:na itana,

“Kebe lumagiti kalakalago emedema: ubi di-hatemene,
ebete kubakuba tabo ba:gala ha:da amiho tabo akolamaginakala:.

¹¹ Ba:gala wadiyala ebete kuba ododili ipuwane ohobigate
hidohido komo nododilinakamene,
iyo, ebete ebena ubi konomamo nihatenakamene komopi hiliyonomago tatabalo kemedena:ma:.

¹² Ba: hibila, puya:te ba:ba ka:na tuputupupima: deda:hana,
Kodawa Godote ibi hidonomamo ba ulamena ibino toetoe tabo ulihonako,
huiyatiya puya:te kuba komokomo dododilina,
ebete iba:tamo alaholo komo bododinako.”

¹³ Ba:bema: ama:le hidohido komo ododilima: helonomoma: deda:mena:, ba:ba tetelo eta lumagiti ubi a:kihata:mene ama: kubahimima:.

14 Huiyatiya diyala, eta tetelo ama: hido komo ba ododi komopa:te temeteme ama:tamo da: ikametamena:, ba:bene ba:be temeteme ipuwalo iba:tamo akatoletola:la: ba:gala aka-ukuibilibila:la:, huiyatiya ama: koamo na:kalakaluya:!

15 Iyo, ama: amia:no tepo ipuwalo Kelisoko kapiya tolemelo ebe hunamo ba adipate Kodawama: na:ka:minakuya:, ba:gala wadiyala ama: ba:ma ka:na na:hidonakuya:, keba tetelo Kelisoko iya:tawaha: lumagiti amia:no hibima: midi komoma: ama: da:kiyamemena:, ama: ba:be komoeno ipuwa ebe hidamo ba:bo kiya:tumima:na:ta.

16 Ba:bene ama: amia:no komo ebetamo da:hawakalimimina:, wadiyala ama: ha:kiya ama: hopamo ihatelo amia:no ukuia:mo ebe ba adipate tataba gabodo ebe nowalubiya:. Ba: hibila, ama:le amia:no ododili ipuwalo Kelisokono tuputupudawama: ba eda:na amia:no tepo ipuwoeno mulu ukui komamo da:papamiwatanakomena:, puya:te amia:no Kelisoko ta:mata mabuma: ama: iduduputimilo kuba tabo dolamagimina, galane iba:te amia:no hido emede komo ba emalagidolo hilopo ba:bo kolawema:na:.

17 Ba:bema: hibima: mididawa, ama: numa:. Godote ubi dihatemene, ama:le eta hido ododi komo mabuma: temeteme da:lawemena:, kubaha:, ba: hido komola, mabu ba:bako temeteme ipuwalo Godokono kalakalate ama:tamo kitanama:ne, huiyatiya keba tetelo ama: kuba ododi ipuwalo temeteme da:lawemena: ebete ama:tamo

a:kakalakalamene.

*Ya:sukunu Koko Temeteme Komodo Hibima:
Midipa:te Ka:ka: Mula: Komo Da:lawiya:*

¹⁸ Ba:bema: wadiyala la: Kelisokono komo ne-malagidolala:. Ebe ba: tuputupudawanomola, huiyatiya ebete hopo habanapino kuba ododili hiliyonomo mabuma: koko temeteme uwatete ba:bo hoiya:, ba:moe gabodo ebete a Godotamo a:magahiya: ale ebenu hidohido mabulubima: keda:hanama:. Numa:la:, tawakaluba:te Ya:suku danakapumiya: ba:ba tetelo ebenu katene apeno ka:ka:te dito wibuya:, huiyatiya Godote hoe ipuwane ebe dadipatiya: ebete wiboha: ka:ka: ape ba:bo kalawiya:, iyo, ebete emedena emedena tetelo gala a:kahoenamene.

¹⁹ Ba:gala ba:moe ba: eta komola. Godote ebe ka:ka:mo adipateheno dopamo Ya:suti Saitanakono du genama guamo tote Godokono tabo ba:bo nolamagiya:.

²⁰ Ba:bolo puya:te ebenu tabo dulihuya:, ibi ba: hopo habalo Godotamo papamila:haha:ma:deda:hanama: ba:bi kuba ododilipino ha:laha gobogobola, iyo, Nowate konomo boge dododiya: Godote hido tete iba:tamo ba:bo ikalamiya:, huiyatiya iba:te ebenu tabo kulihuya:ha:. Ba:be mabuma: hulama beyate dodoluya: ba:ba tetelo hopo habanapi ipuwalo kapiyakapiyate Nowakono boge guamo nogomuya:, iyo, a:iti tawakalubinomate beya ipuwane ibino ka:ka: mula: komo ba lawe komo hiliyonomate ba: dito ha:lahuya:.

²¹ Ba:bema: Nowako tetelo duluhukuya: ba:be hulama beya ba: go komola. Iyo, ka:lo

hibima: midipino beyamo wadulatele komo ba: ibino ka:ka: mula: gabola, huiyatiya ba:be ododi ipuwalo beyate lumagino tepo ipuwa a:kukulama:mene, ao, beyate hunu tamoeno dalowa: kapiya kukulama:ne. Ba:bema: ka:ka: mula: komo keba ka:nala:ka:? Lumagiti beyamo aduti komo lawe tetelo ebena tepo ipuwoeno mulu ukui komamo papamiwatalo Godotamo hibilo ba:ma ka:na da:goemene, ebete ebena emede ipuwalo tuputupu komokomo kapiya kododilinama:, ba:be komodo ebete ka:ka: mula: komo kolawema:ne, mabu Ya:su Kelisote ebena ka:ka: ba:bako lumagitamo ikamema: hoe ipuwane gala a:kamahiguya:.

²² Ba: hibila, ba:be Ka:ka:dawoeno helo konomola. Ebete Hunu Habamo gala kanodolote ba:bolo Godokono tu hapuamo da:nemediya:, ba:ba tetene tupuimiti ba:ma teta:mo puluhuku hiliyonomo nopopa:te, Godokono nopopi ba:gala Saitanakono nopopi, helohelonomo nopopi ba:gala helohelodopo nopopi, ibi hiliyonomate Ya:sukunu ubi komamo ba:papamila:halenakomena:.

4

*Hibima: Midipa:te Kuba Ododili Komone
Godotamo Ohobila: Komo*

¹ Ba: hibila, Kelisote ba:moe hopolo ba emedena ebena apa:mo koko temeteme iya:tawanakui, ba:bema: wadiyala la: la:eno temeteme ipuwalo ebena hido owalubi ukui atumu kodakodalo na:lawiya:la:, alaholodawate ebena ka:ka: mula:ma: gili kibili keba ka:na ka:lawenako

ba:ba ka:na. Numa:la:, pote ebena hibima: midi mabuma: ebena apa:mo temeteme duwatanako, ba:be lumagiti pakala emede komoeno kuba ododili komamo gala a:kapapamiwatanakamene, ² iyo, ebete ebena hoe kuitita:mo ba nuluhuku Godokono ubi komamo ba:papamiwatanakomene, ebena kateneno ubi komamoha:

³ Ba: hibila, hibima: midiha:pa:te kebe kuba komokomo dododilinaka, la: komo gogo hiliy-onomolo ba:bi atu komo beka-ododilinakuimata. Iyo, dopamo la: la:eno kateneno ubi komamo ba papamila:hale bohelemele pilo komo, ba:gala gamoda niho ipuwalo daedaema: eda:ha komo, ba:gala hiya:hiya: hilopo poko ipuwalo emedeho komo, ba:moi komate la: ipuwalo kokonomoma: eda:hanama:, ba:gala la: Godokono eta ko tutumu tabo adikanalete ida:da:li badikulamenamimata. Huiyatiya kalakala konomola, la: ba:bi kuba ododili komokomo a:miya:paliya:mata,

⁴ iyo, ba:ma tetelo la:le hibima: midiha:pa:go ba:bako koko kuba ba:gala daedae ukui komokomo kododilinaha:, ba:bema: iba:te la: mabuma: konomamo la:wa:hate la: ba:bo iduduputilamenakata.

⁵ Ba:bema: hibila, Godokono Ko Hegelalo iba:te ebena holoholo hapulu da:nutitatamena:, ebete ibino hiya:hiya: kuba ododili mabuma: iba:tamo huiya ba ikalame ebe duhimima: iba:te eta tabo ga:lama: a:kamodobamena:. Iyo, ba:be Helo-dawate ya:lo hidote bemedena, ba:moe hopolo dopamo demedehonama: ba:gala ka:lo tetelo demedehona ba:bi tawakalubi hiliyonomoeno ododili komokomo anagilamelelamete iba:tamo

modobo huiya kikalamema:ne.

⁶ Numa:la:, ba:moe ba:be mabuma: Ya:sukunu Hido Tabote ha:lahapa:tamo duluhukuya:. Iyo, ba:ba:te hopo habalo ba emedehona ibino apa:mo dododilinakui ba:bi kuba mabuma: Godote iba:tamo hoe huiya ikalamete, ba:bene ebete ebena ubi komo ba:ma ka:na ihatiya:, ba:bi ha:lahapino gobogobate Hido Tabo uliho ipuwalo uli ka:ka: uwatete Godokono ubi komamo emedena emedena tetelo ba:papamila:hanakomena:.

Godote Hibima: Midipa:tamo Hiya:hiya: Helo Dikalamiya: Iba:te Ebena Oko Kowatihonama:

⁷ Numa:la:, tete tatalila ba:moe hopoenon hiliyonomo komokomate kowibohoma:na:, ba:bema: wadiyala la: tepo kodakoduilamete ba:be komote pema: uliholo nemedeniya:la:, mabu ba:moe gabodo la: Godotamo toetoe tabo olamagimi ipuwalo helonomoma: keda:hama:nemata.

⁸ Ba:bema: la:eno hiliyonomo ododili komokomo ipuwalo ba:moe komo ba: ko komonomola. Wadiyala la:eno emede ipuwalo etate eta malemalelo nemalagidolonala:, mabu keba tetelo la: malemale ipuwalo demedenama, ba:ba tetelo etate etoenon kuba ododili komokomo koamo emalagidolemeheno tiyolo kegebolemema:nemata.

⁹ Ba:gala wadiyala la: ubiha: tabo ga:laheno komopa:te komopi baa:mo ba:gala laha haboenon komamo nowalubihuinakuya:la:.

¹⁰ Ba:gala ba:moe ba: eta komola. Godote malemalelo hibima: midipi hiliyonomatamo ebena hiya:hiya: helo ikalamiya: iba:te

ebeno oko kowatihonama:, ba:bema: hibima: mididawa, ebete ama:tamo kebe hiya:nomo helo dikamiya:la, wadiyala ama: ba:be heloamo komo tawakalubi hidamo nowalubilinakuya:

¹¹ Ba:ma ka:na Godote kebe lumagitamo helo dikamiya: ebeno tabo kolamaginama:, wadiyala ebete hibilo nolamaginakamene, ba:gala Godote potamo helo dikamiya: komopino modoboha: komokomo ipuwalo ibi kowalubilinama:, wadiyala ebete ba:be heloamo ba:bako tawakalubi hidonomamo nowalubilinakamene. Ba:moe ba:be gabodo la: hibima: midipino hiliyonomo ododili ipuwalo komopa:te Ya:su Kelisokono mahilo ba adipate Godoko ba:bo kawagaminama:na:

Ba:bema: wadiyala konomo awagaha komo ba:gala konomo helo komote Kelisogodolo emedena emedena tetelo na:pola:namena:! Ba:moe tabo ba: hibinomola, ba:ba:la!

Ya:suku Ta:matapa:te Temeteme Ipuwalo Emede Komo

¹² Ba:bema: naeno hidohido mabuluba:la:, la: temeteme ipuwalo demedehonama akala:wa:hala:, mabu temeteme komate Godokono tawakaluba:tamo da:pikulinaka ba:be komo ba: uli komoha:

¹³ Iyo, la:eno temeteme ipuwalo wadiyala la: na:kalakalahala:, mabu la:le kebako hiya:hiya: temeteme duwatenakoma Kelisote dopamo ba:bako atu temeteme a:ka-uwatenakui. Ba: hibila, galane ebete ebeno helonomo alago da:pehawakalamene, ba:ba tetelo la: konomamo kokalakahama:nemata.

14 Ba:bema: komopa:te ba:ma tetelo la:eno Kelisoko ta:mata mabuma: la: diduduputilamemena:, la: na:kalakalahuya:la: mabu ibino iduduputilame komote ba:moe komo behawakalimina, Godokono a:la:mina Gobogobote la: ipuwalo hido oko bowatina.

15 Ba: hibila, eta lumagiti eta lumagi dito danakapumimini, ba:gala etate etoeni ilina pilolo da:lawemene, ba:gala etate gabomanino eta tutumu dadikanalemene, ba:gala etate ebena pata: ipuwalo komopa:tamo menemene dito dikalamemene, wadiyala ba:bako kuba ododi lumagiti huiya ba lawe temeteme niya:tawamene. Numa:la:, Godoko ubihinola la: hibima: midipi ipuwalo etate ba:bako kuba ododi komodo temeteme huiya lawe,

16 huiyatiya hibima: mididawate Kelisoko ta:mata mabuma: temeteme da:lawemene, ba:be komo ba: hido komola, ebe akahilopala:. Iyo, lumagiti Kelisokono mahilo mabuma: temeteme ipuwalo da:lutamene, wadiyala ebete kalakala Godotamo hunamo nadipata:mene!

17 Ba: hibila, hopo habanapino komokomo anagilamelelame tete ba: a:pe. Ba:ba tetelo Godote a hibima: midipino ododili komo dopamo anagilamelea:mete atamo modobo huiya kika:mema:ne, ba:bene galane ebete ebena Hido Tabo hibima: midiha:pino kuba ododili komokomo ba anagilamelelame huiya konomo iba:tamo atumu ba:bo kakikalamema:ne. Ba:ba tetelo ibino temeteme bada konomola:ka:!

18 Ba:moe mabuma: Godokono Bukalo tabote ba:ma ka:na itana,

“Tuputupudawate ebeno ka:ka: mula: komo
 lawema: kodakodadopola,
 ba:bema: puya:te Godotamo papamila:ha
 ubiha:ma: deda:hana,
 ba:gala puya:te kuba komokomo dododilina,
 iba:te ka:ka: mula: komo keba ka:na
 na:ka:lawemena:?
 Gabote a:kitanamene, puliyanomola!”

¹⁹ Ba:bema: la: puya:te Godokono ubilo teme-
 teme ipuwalo demedehonama, wadiyala la:
 tuputupu komokomo ba ododili la: ha:kiya la:eno
 ka:ka: Godotamo hibilo nikamehonakuya:la:. Ebe
 ba: la: hidonomamo dododiliya:la ba:be Helo-
 dawala, ba:gala ebete la: kowalubilima: kebe
 komo ododima: dopamo da:goiya:, galane ebete
 ba:be komo hibinomolo kododima:ne.

5

Sose Watowatopa:te Ibino Sipi-goegoe Hidamo Ulame Komo

¹ Ba:bema: na Pitate, la: puya:te la:eno
 hibima: midipino kapiyuimi ipuwalo
 watowatopima: deda:hanama, na ubila
 la: eta tabo kokiyalamema:, mabu na ba:
 atumu sose watodawa etala. Ba: hibila,
 Kelisote temeteme duwatiya: nale naeno
 baida:mo umiya:mo, ba:gala ebete helonomo
 alago da:pehawakalamene ba:ba tetelo nale
 ebeno alo ipuwalo eba:go kolutama:nemo.
 Ba:bema: nale la: sose watowatopi ba:ma ka:na
 tutumulatelemata,

² wadiyala la: la:eno tepo ipuwalo ubiha: tabo ga:laheno, Godote la:tamo dikalamiya:la la: la:eno ubi konomamo ba:bi sipi-goegoe hidamo nulameniya:la:. Ba:gala la:eno oko owati ipuwalo oko huiya lawema: koamo emalagi-doloheno, huiyatiya la:le Godokono kalakalago komo tawakalubi hiliyonomo dito nowalubili-nakuya:la:

³ Ba:gala watowatopa:la:, Godote la:tamo dikalamiya:la la: ba:bi sipi-goegoe kubamo kiyahalamelo wato kokoma: akeda:hala:. Wadiyala la:le huiyatiya la:eno tataba emede komodo iba:tamo hido go ba hawakalimina ibi ba:ba ka:na na:magahelenakuya:la:.

⁴ Ba:bema: la: ba:ba ka:na ba ewagelena, la: sipi-goegoe ulamepino Kodawate da:puluhukumini, ba:ba tetelo koko gawadubate ibino watamo da:pupulinaka la: ba:bako hidohido a:la:minale pake ilina ebegodone kuwatema:nemata. Kalakala konomola, ba:bi pake ilinoeno a:la:mina komote emedena tetelo a:kawibonamene.

Hibima: Midipa:te Komo Tutumu Tabamo Papamila:ha Komo

⁵ Ba:bema: la: komo hibima: midipa:la:, nale atu gabodo la: komo hiya:hiya: tabo kokiyahalamema:nemata. La: uli apepeho dubala:, wadiyala la: la:eno watowatopa:tamo na:papamila:hanala:, ba:gala la: hibima: midipi hiliyonomala:, la: ha:kiya la: hopamo ba miya:te etapa:te etapa:tamo huiyaha: okopima:neda:hanala:, mabu Godokono Bukalo tabote ba:ma ka:na itana,

“Puya:te dawagahana Godote iba:go nalaholohona,
 huiyatiya puya:te ibi ha:kiya ibi hopamo
 da:miya:tena,
 ebete iba:tamo ebena ko malemale behawakalim-
 inako.”

⁶ Ba:be mabuma: la: ha:kiya la: hegehegema:
 ba midili Godotamo da:papamila:halema,
 Godote ebena hido tetelo la: hunamo ba
 wadiya:paa:latele kokopima: komidilima:na:ta.

⁷ Ba:bema: wadiyala la: la:eno ukui bilibili
 komo hiliyonomo ebetamo miya:palenomo
 na:miya:pala:la:, mabu ebete la: malemalelo
 konomamo emalagidolenata.

⁸ La: hidamo! La: uliholo nemedehonala:
 mabu la:go alaholohodawa ebe ba: Saitanatela,
 ebe konomo layono-gaha huiyala, iyo, ebete
 tawakaluba:tamo tole konomo ba ikalame uga-
 halo ibi nalema: oholena.

⁹ Ba:bema: wadiyala la: la:eno hibima: midi
 ipuwalo kodakodalo ba la:mota:hana ebetamo
 alaholoho komo nododinakuya:la:, mabu la:
 iya:tawahala eba:go alaholo ipuwalo la: kapiyate
 kemedenhaha:, iyo, ba:moe hopo konomolo la:eno
 komo hibima: midipi ekaka:te ba: atu temeteme
 ipuwalo ka-emedehona.

¹⁰ Huiyatiya kalakala konomola, la: tete
 nanekelelo temeteme ipuwalo emeda:tepate,
 galane Godote ha:kiya la:eno temeteme ipuwane
 la: uluhukulatelete hibilo koheluilamema:na:ta,
 la:le la:eno tepo ipuwalo ukui gagagagama:
 eda:hakapoma:. Ba: hibila, ba:be Konomo
 Malemaledawate dopamo tetelo la: Kelisoko

ipuwado a:ka:lamiya:ta la:le ebeno helonomo
alago emedena tetelo kemedehonama;

¹¹ ba:bema: wadiyala konomo helo komote ebe-
godolo emedena tetelo nitanamene! Ba:moe tabo
ba: hibinomola, ba:ba:la!

*Pitate Leta Kuititi Hapulu Tabo Komokomo
Dolamagiya:*

¹² Numa:la:, ba:moe deha:poto leta Sailasiti
na mabuma: pepamo miya:teho, naeno umi
ipuwalo ebe ba: eta hido hibima: mididawa
ekawila. Ba:bema: naeno leta kuititi hapulu
la: ba:ma ka:na kiyalamemata, nale la: la:eno
hibima: midi ipuwalo kowalubilima: ba:moi tabo
komokomo bemiya:tehomu, iyo, ba:bi komate
Godokono hibi malemale behawakalimita,
ba:bema: wadiyala la: ba:be malemale ipuwalo
kodakodalo na:la:mota:hanala:

¹³ Numa:la:, nago da:kapiyuiminaka ba:bi
Ba:baloni* sose hibima: midipino kapiyuimi
ba:gala la:eno hiya:hiya: sose kapiyuimi, la:eno
hiya:hiya: kapiyuimi ba: kapiya badininipala
bohelemele huiyala, iyo, Godote ebeno ubilo la:
keba ka:na kuwatitiya:la, ebete ba: ba:ba ka:na ibi
atumu a:kuwatiya:. Ba:be mabuma: iba:te ibino
nolata tabo bepoema: la:tamo, ba:gala naeno
gudu Makate atumu nolata tabo bekapoeme.

---

* **5:13:** Buka ka:lamiholedawa, wadiyala ama: ba:moe komo
niya:tawa, Loma ko habalo demedehonama:, ba:bi hibima:
midipa:te Loma habanapino konomo awagaha komo ba emalagi-
dolo iba:te ibino haba Ba:baloni mahilamo ka:minakuya:, mabu
puya:te dopamo hibi Ba:baloni habalo demedehonama: iba:te
ibino konomo awagaha ipuwalo Godotamo koko kuba bododili-
nakuya:.

14 Wadiyala la: da:kapiyuimima, la:
hiliyonomo etapa:te etapa:tamo la:eno
malemale kohawakalimima: kokoto uwatehuilo
na:pa:watamehuiya:la:

Ba:bema: la: puya:te Kelisoko ipuwalo demede-
honama, ebena kalakalate la: hiliyonomagodolo
nitanamene. Ba:moe ba: naeno tabo kuititila.
Ba:ba:la.

GODOKONO HIDO TABO
The New Testament in the Tabo Language, Aramia
Dialect, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Aramia) long
Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Aramia) (Tabo)

Dialect: Aramia River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-03-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 15 May 2025 from source files dated 15 May 2025

3c340006-f955-5c23-b3a5-6598deca5d75